

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

úvodem připomínám, že se završilo celých **pět let**, kdy vychází odborný recenzovaný časopis pod názvem Psychologie pro praxi. Stal se tak rozhodně úspěšným pokračovatelem periodika Psychologie v ekonomické praxi. Domnívám se, že adjektivum úspěšný je na místě, protože s potěšením mohou čtenářům sdělit, že **obě čísla Psychologie pro praxi z roku 2013 jsou dostupná v databázi C.E.E.O.L.** (Central and East European Online Library, <http://www.ceeol.com>). Znamená to, že náš časopis je od roku 2013 excerpován v této databázi, online archivu zpřístupňujícím fulltext humanitních a sociálně-vědních časopisů a digitálních dokumentů z oblasti střední a východní Evropy, což zvyšuje hodnotu publikování v něm. Na místě je také ocenit výkonnou redaktorku PhDr. Hedviku Boukalovou, Ph.D., Janu Matějkovou, která působila v knihovně katedry psychologie, a pracovníky Nakladatelství Karolinum, kteří se o to zasloužili. Podporou pro označení úspěšný je i to, že se pro publikování nabízí řada článků různého zaměření a charakteru a zvažujeme, zda vydávat tři dvojčíslí ročně.

Také tentokrát je časopis poměrně rozsáhlý a tématicky bohatý, uvádí deset příspěvků a recenze. Stručně do nich nahlédněme.

Nejprve se můžete seznámit s výsledky **empirických studií** zaměřených na poměrně originální problematiku. Myslím, že úvodní příspěvek patří k těm, které ve výzkumu u nás příliš běžné nejsou. **L. Mynaříková a H. Boukalová** se ve své studii zaměřují na vztah mezi **detekcí lži** a tendencí ke stereotypnímu hodnocení druhých podle vizuálních charakteristik. Z výsledků napovím jenom trochu, protože by byla škoda si článek nepřečíst celý. Výsledky výzkumu potvrzují, že respondenti (197 pracovníků policejních útvarů v ČR) mají tendenci častěji hodnotit podezřelé jako lhouty a stereotypy v jejich hodnocení hrály významnou roli. Výpovědi podezřelých odlišného etnického původu byly považovány za klamavé častěji než výpovědi ostatních podezřelých. Starší podezřelí byli považováni za pravdomluvnější než mladší. Text **L. Lovaše a K. Vaskové** předkládá u nás i na Slovensku poměrně přehlížené téma – **sexuální obtěžování ve škole**. Výzkum se zaměřil na studenty a učitele na středních školách, sledoval např. obtěžování studenta nebo vyučujícího studentem a také studenta vyučujícím. Jeho výsledky jsou zajímavé nejen pro školní a poradenské psychologie. Zájem o výzkum mezi gymnaziálními studenty najdeme v další empirické studii **M. Kotkové a L. Lacinové**, která se zaměřuje na zkoumání **vztahu mezi rodičovským konfliktem a stresem ve škole** u dospívajících ve věku 15–18 let a využívá kvantitativní design. Speciální pozornost byla věnována mediačnímu efektu vztahu k rodičům a moderačnímu efektu reprezentace rodiny. Empirická studie **M. Hanzlovského**

a **M. Rymeše** směřuje jinam, do oblasti psychologie práce, přibližuje otázky zneužívání alkoholu u manažerů a zajímá se o **psychickou vulnerabilitu manažerů k alkoholové závislosti**.

Další příspěvky přinášejí kvalifikované pohledy na různé fenomény současné psychologie a využívají k tomu různé formy prezentace. **M. Vranka** ve svém příspěvku upozorňuje, že „intuitivně přitažlivá koncepce a relativně uspokojujivá úspěšnost predikcí assessment center napomohla dlouhodobému přehlížení teoretických a metodologických problémů s nimi spojených“ a podává přehled výsledků **zkoumání validity assessment center**. Čtivé, zajímavé. Východiskem článku **P. Babinčáka** je analýza stavu měření kvality života a důrazem na jeho teoretická východiska. **Kvalita života** je v současné psychologii poměrně frekventované téma, které si jistě zaslouží i teoretické analýzy pojmu a jeho zkoumání. Dovolím se čtenáře zeptat, zda ví, co to je „samovysvětlující silnice“. Já jsem to nevěděla, dokud jsem si nepřečetla příspěvek **P. Pokorného** a **K. Poláčkové** s názvem **Samovysvětlující silnice a jejich vliv na chování řidičů**, který pátrá po historii a vymezení uvedeného pojmu, popisuje nejdůležitější empirické důkazy účinnosti konceptu samovysvětlitelnosti a identifikuje problematické oblasti a současný stav týkající se jeho používání v praxi. Doporučuji – rozšířte si tím i obzory v oblasti dopravní psychologie. Další přehledová studie **L. Lacinové** a **R. Michalčákové** se zaměřuje na propojení **teorie citové vazby a sebedeterminační teorie** v kontextu partnerských vztahů v dospělosti. Posledním mezioborovým příspěvkem je problematika studu, a to z různých pohledů – psychologického, filosofického, etického i náboženského. Její autor **P. Nesvadbá** klade názvem svého článku otázku: **Máme se stydět?** Jeho úvahy vycházejí z nárysu metafyziky studu v souvislosti s lidskou existencí a pak se zaměřují na možné kontexty, v nichž může být stud identifikován jako psychologický fenomén. Konečně poslední příspěvek – **kazuistiku z praxe** předkládá **L. Hubertová** a vztahuje se k efektivitě působení školních psychologů.

V samotném závěru chci připomenout a vyzvat autory, aby abstrakta svých příspěvků, která jsou překládána do angličtiny a němčiny, psali obsažně, věcně a výrazně informativně. Souvisí to s tím, že příspěvky jsou elektronicky dostupné a to bychom měli efektivně využít.

Praha, prosinec 2013

doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc.

Předsedkyně redakční rady PpP